

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

891.868

D996ap

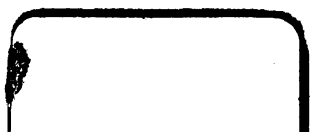
A 472629 DUPL

PROPERTY OF

*The
University of
Michigan
Libraries*

1817

ARTES SCIENTIA VERITAS

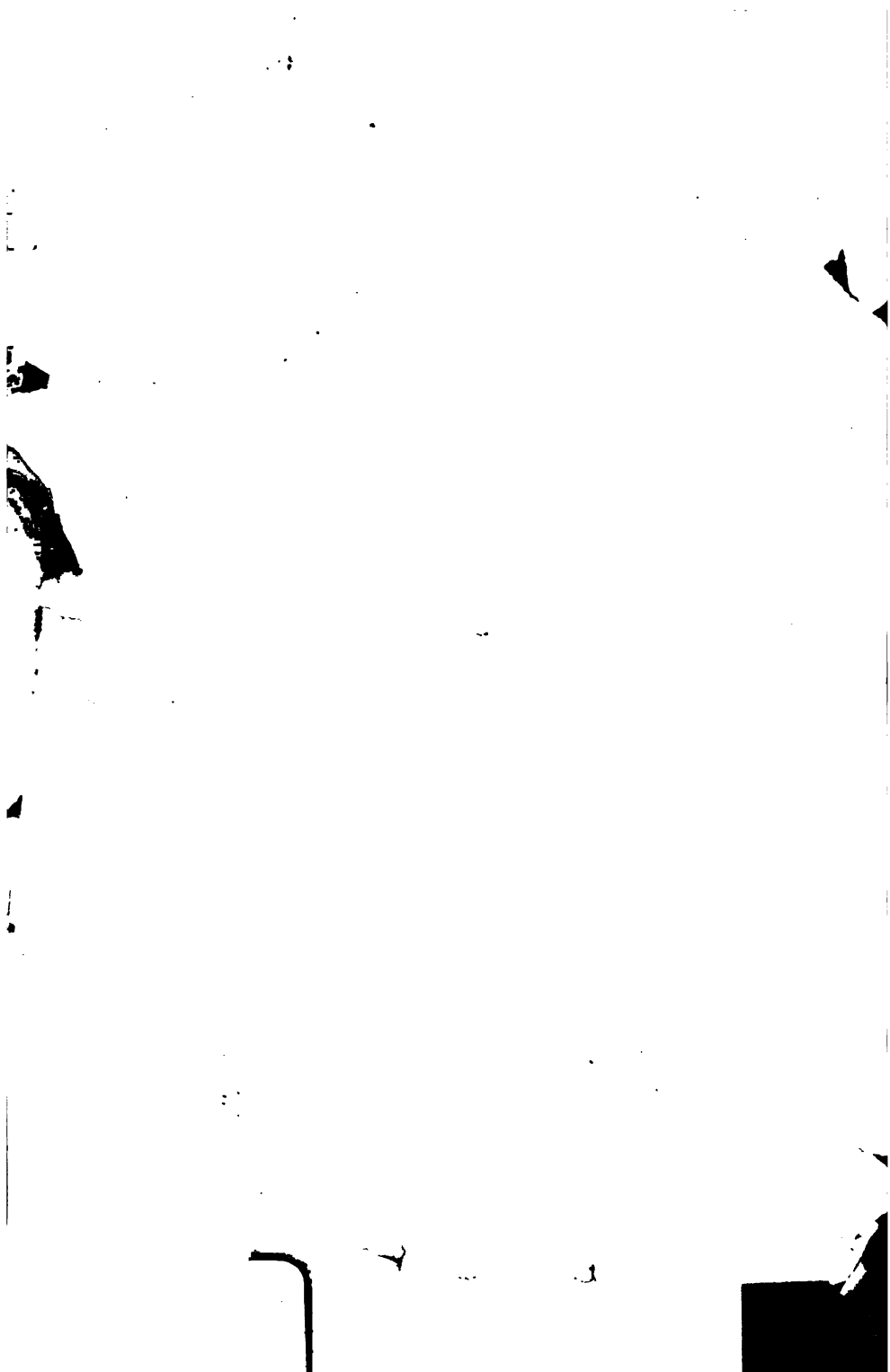

VIKTOR DYK

A PORTA INFERI.

1895.—1897.

V PRAZE.
GROSMAN A SVOBODA
NAKLADATELSTVÍ.

VIKTOR DYK:

A PORTA INFERI

1895.—1897.

V PRAZE.

FRYDMAN A SVOBODA NAKLADATELSTVÍ.

1897.

G.M.T. 46
decker

7. 10. 1897.

891.868
D996 ap

Milému příteli

Janu Juliu Grobšímu

autor.

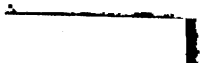
Praha, 1897, 15. VII.

TISKEM Dra EDV. GRÉGRA. V PRAZE.

724250-172

VĚNOVÁNO

VIKTORU SOUČKOVÍ.

Nemohu Vám (a nechci!) odepřítí této dedikace. Byla doba, kdy šli jsme spolu, jediný trvalý příteli, kdy měli jsme spolu stejné stesky a stejné touhy. Mohu tedy zapomenouti na Vás nyní, kdy jste mrtev?!

Vidím Vás, věčný illusionisto, melancholický snílku, který nenáviděl jste přílišnou moudrost. Vidím Vás, Vaše touhy, Vaše smutky, Vaše slunce, Vaše noci, vidím Vás, jediný příteli, s tou Vaší touhou, ommovati se lkavými i slunečnými rhythm.

I ona ctnost Vám nescházela: nechuť dobráka ku zlu, a ctihodný mrav. Ublížoval jste si raději, než byste ubližoval, hledaje v tom svou aristokratičnost a hrdost. Bylo tak mnoho lítosti ve Vás, která marně chtěla býti tvrdou, starý můj příteli, který jste musil zemřítí.

Nepochopoval jste dosti dobře dnešek i onu pekelnou touhu dělati vtípy, vtípy za každou cenu, touhu, býti duchaplným a raffinovaným. Dobu, kdy autoři byli »docti«, rovni starým alexandrinským, kdy však nebyli básníky . . Dobu, kdy býti statečným znamenalo bítí jiné, pro to že jsou jinými.

A tak, bludný tulák, hledající ve světě zbytek svého Já, který jste nenalezal, naplněn jste byl tesklivou bázní života. Nalézaje různé chiméry, které se zvaly: muži a ženy, zkoumal jste magnetismus duší . . . Ale nebylo v nich to, co jste hledal. A tak rostl onen černý květ, hořký, smuteční květ na polích Vašich.

Nuže, Vám, illusionisto, věnuju tuto knihu, kterou můžete přijati. Je to jediný můj dar. Snad mnoho Vás zarazí — ale býváme už překvapováni. Vzpomenete na dobu, kdy žili jsme spolu . . .

Ale ne. Vy jste mrtev. Nevzpomenete. Nevytknete. Vytknou to jiní. Rozšafní lidé. A já je budu poslouchati, zvědavý a sarkastický, uvažuje, co byste jim řekl Vy, který jste mrtev . . .

Co byste řekl Vy, můj příteli?!

Menší Město Pražské, dne 27. března 1897.

A PORTA INFERI.

1

Píseň podzimní.

Táhněte nebem, mračna,
z vás každé bouři věšť!
Má duše po ní lačna,
chci vítr, chlad a dešť!

Až bude vítr váti,
pak vyjdu sobě rád . . .
Chci s ním se prudce rváti,
vždyť šťasten jsem a mlád!

Chci metelici snéstí,
neb máj svůj v duši mám.
Chci bouřné lásky štěstí!
Chci sladký slávy klam!

Táhněte, šedá mračna,
věšť každé bouři z vás . . .
Má duše po ní lačna,
— je mládí mého vzkaz! —

Chci posměch hloupé láje,
chci pustý boje ryk!
Nechť kolem mlha, tma je,
já na všechno si zvyk'!

Chci — pokud zbytek síly,
ten větru prudký hvízd!
A potom v smrti chvíli,
jak svátý spadnout list.

Otázky.

Já k svému duchu kdysi děl:
»Co toužil bys a co bys chtěl?«

»Řešiti temné problémy,
záhady všechny na zemi!«

Já k svému citu kdysi děl:
»Co toužil bys a co bys chtěl?«

»Jmout všecku lásku v objetí
a všecku krásu vypěti!«

»A co chce tělo počítí?«
To dělo: »Já chci zemřítí!«

Triumf.

(S.)

Až budu jednou zvat
a potáhne kol stín!
A padat, padat, padat
do hlubin!

Má duše volně vzletí
daleko nad světy.
Věčnost jí bude zněti
v ústrety.

Vrátí se dum mých příval,
sny moje — vyhnanci.
I ta, již rád jsem zpíval
romanci.

Vše procítím zas čistě,
svých vášní hárání,
vlas uvidím tam jistě
havranní.

Tvář uzřím (usmívavou)
za světů hučení.
Potáhne zas mou hlavou
nadšení.

Cos zalká. Vání chladné,
tajemný táhne stín.
Oh, až má duše padne
do hlubin!

Kdo tebe, drahá, jednou dotkne se.

A slova na rtech dosud vázla mi,
když duši táhly city intimní.
Jsem kraj, jenž věnčen věčně mlhami,
kraj zamklý, a šerý, podzimní!

A podivný mnou pocit otřese,
jenž na věky mne nutí mlčeti.
Kdo tebe, drahá, jednou dotkne se,
i moji duši spolu znesvěť!

Vím, přijde den, kdy zhyne Ninive,
neb nebude dbát hrozeb Jonáše!
Když město zdrtí nebe hněvivé,
my uprchneme v horské salaše!

A na rtech hrdých slova vázla mi.
Svým vítězstvím se nemáš spjieti!
Jsem horský kraj, jenž věnčen mlhami,
kraj podzimní, jenž umí mlčeti!

Žlutá růže.

Vím, stmívá se, vím, obzor se mi úží...
Nic nechci již, jen onu žlutou růži!

Z ní přísný chlad tak zádučivě padá...
S vším vezme za vděk moje duše ráda!

Kdys chtěl jsem nach, jenž krvácí a plane...
Jsem klidný již, nechť cokoliv se stane!

Můj dech je mdlý. A obzor můj se úží...
Viď, ty mi dáš tu chladnou, žlutou růži!

Drama.

Jde vždycky se mnou do hloubky a výše . .
Jde zasmušená, bledá, jde tak tiše!

A když ji uřím němý, polekaný,
na jasném těle bolestné jsou rány!

Proč se mnou jde? Já vzpínám se jí s vzdorem.
A ona dál jde — ránu v těle chorém!

Oh, prchnouti jí! Kdy se jí však zbavím?!
A hledí na mne zrakem vyčítavým!

A prchám v hloubku — prchám v dálné výše . . .
Jde v mojích stopách zamlkle a tiše!

A nenávisti cítím, vzdoru muku . . .
A zřít, jak přece podává mi ruku! —

Pianissimo.

Stín domů dlouze na zem pad'!
Dívá se měsíc do zahrad...

A jako sněžná lavina,
leskne se vodní hladina!

Řek zasmušilém na kraji
vrby jen sebou kývají.

Pojď, duše moje, tiše jen!
Kraj celý už je zasněžen!

Na lásku, zlobu, ctnost a hřích,
ten drobný, stálý padá sníh!

Pojď, duše, v dálky toužící,
pojď k bělostnému měsíci!

Pojď tiše, zvolna, výš' a výš'!
Tam nádherná je, čistá říš'!

Pojď, nikdo nás teď nestřeží!
— Sníh stopy naše zasněží! —

Zaniknuvší refrain.

V duši zní mi zádumčivý refrain.
Zřím, jak střechy mdle se lesknou v dešti. —

Dávný refrain. Text je zapomenut.
Nevím, proč dešť dál a dál tak padá! —

Nevím: Jedno pouze v mysli tane...
Vášnivý a nenávidný refrain.

Hymnus povstalců za omámivé noci.
Perspektivy požárů a bojišť.

Hymnus těch, již pevně kráčí k cíli!
Perspektiva soudů, želez, bastill!

Hymnus těch, již příliš milovali!
Zhnusený a zlomyslný refrain...

Hledám slova k dozněvší již písni.
Venku prší, střechy mdle se lesknou! —

Ta vášeň dohřměla.

Ta vášeň dohřměla, ta touha povadla!
Jsou v pustém sále tom rozbita zrcadla . . .

Už těžko nyní říc', kdo ruku na ně zved'!
Žár plál v nich mladých těl, lesk skvostných toalet!

A zmizel orchestr, jenž tóny bouřné hrál . . .
Vzal každý nástroj svůj a kráčel o dům dál.

Žert, smích ten dávno zmlk', v tmách sténá nyní sál!
a v smutnou náhradu jen vítr v okna vál!

Kdy splanou lustry zas, v tón hudby, v šum a v chvat?
Kdy touha zahárá a vášní budu jat?!

Má duše pustý sál, neb touha povadla!
Květ leží pošlapán . . . Rozbita zrcadla!

Nad svými starými verši.

Taková lítost!

Vzal jsem ty verše — náhodou jen.
(Doma je nudno — a nudno jít ven,
ulice blátivé, krásky jsou všední,
zábavy povrchní, horší den ke dni.
Co činit? Čísti? Snad banální tlach?
Verše tu ležely — a na nich prach.)

Vzal jsem je do ruky, četl je, čet'!
Můj Bože! Duší to počíná chvět:
radost a smutek a únavy tíž,
láska a nenávisť — bylo to již!
a zhořklé hodiny — byly tu již!
Všechno, co cítím teď — bylo tu již!

A lítost palčivá srdce mé jala,
chvíli, jež bolela, chvíli, jež hřála,
že já jsem nepronik' hlouběji, hloub'! —
Kdybych byl v hloubku šel, do výše stoup' —
Teď pozdě litovat — bylo tu již!
Zhořk' jsem a zevšedněl — jaká to tíž!

A já jsem vycítil: Půjdu zas dál!
Budu se smáti — i dřív' jsem se smál;
všechno se zhnusí mi. (Bylo tu již!)
Marná je reakce — však ty to víš!
Cit svůj jsem promarnil, rozum můj svad',
nároky zvýšeny — silou jsem pad'!
A mlhy života horší den ke dni..
Zoufalé mlhy ty! Šeré a všední!
— Taková tíž! —

Hudba.

Jsem předrážděn .. A hlava boli!
Vzduch horkou tvář mou ovívá ..
Necht zahledím se na cokoli,
tvá tvář se z toho usmívá! .

A pak .. Ten pohled těžko snéstí,
svým zhořklým smutkem zamrazí!
Cos neurčitě zašelestí,
a vím, co v dál to odchází!

Pohádka.

Jdou udušené sny, zkrocené záchvaty;
jdou lesklé vidiny, jež nikdy nejatý . . .

A ledé tolik jsou, jak mor by na ně dých',
jak dole mrtvoly v jezerech zelených.

Tam na dně hníjí teď — a zhyzděná jich líc . . .
My mnoho cítili a neřekli jsme nic. —

Až bude smutno nám, tam k jezeru jen pojď,
my tiše sedneme a rozvážeme loď.

(A divno bude nám po vodách těchto plout!)
Pochodně dohasly, a nelze dohlednout

jen v svitu měsíce, jenž čistý, nejatý,
na lesklé vidiny, zkrocené záchvaty. —

Můj rytíři!

(F. B.)

Můj rytíři, můj rytíři, proč zradil jste mne dnes?!
Já jel jsem sám, a noci tmám už dávno podleh' les.

Můj rytíři, můj rytíři, kam poděl se Váš štít?
Hle, zbujný dav, co divých hlav — proč oř můj
zvolna lít'?!

Proč raněn kles'? Ten smutný les! Oh, boje vír a jek.
U konce seč, mně vypad' meč, dáv v zajetí mne vlek'.

Můj rytíři, můj rytíři, kdo v pomoc přichvátá?!
Jsem spoután již, oh, jaká tíž, a vržen do bláta!

A chechtot zněl mi do duše, a nepřátel mých ples.
Můj rytíři, můj rytíři, proč zradil jste mne dnes?!

Proč chvějete se, rytíři, proč klopíte svůj zrak?!
A já jsem tolik miloval a já jsem věřil tak!

Mně odpovězte, rytíři, zda klam to byl a lež:
Já v zakuklení viděl Vás v jich řadě státi též!

Nuž odpovězte, rytíři! Či do dálky jste prch'?!
Oh, já už neměl tolik sil, bych masku Vaši strh'!

Nálada Polabí.

Vypráhlá cesta, tak horký je vzduch,
omamný, dusivý, úlisný vzduch . .
vypráhlá cesta a změkly vše prach,
bílý, tak našedle bílý.

V daleko táhne se zrající klas,
po polích rozprostřen zrající klas,
všechno je moře, v němž tone tvůj zrak,
a zříš jen pole.

Bzučení mušek v uši ti zní,
jen vzduch zlehounka obilím hne . .
Skřivan . . Cos vzlétlo: koroptví dav.
Dál slyšet cvrčky.

Vypráhlý vzduch, ah, zrající klas,
jdeš, obzor zatopil houřavý klas,
nemyslíš, necítíš, a je ti mdle . .
Mdle a tak mrtvo. —

Vzkřiknout !

V tom vzduchu k zalknutí co může velkého vzniknout?!
Neschopnost k odporu? Nelze mi do prázdna
vzkřiknout?

Bojím se ozvěny?! Povadla všechna mi síla?!
Kdos v zadu směje se? Jiný mu laje a spílá?!

Ne, odpor v duši je, sílu mou do prachu vláčí!
Cos z vás mi v nitro mé zapadlo, umdlení spáčí!

Oh! Síla! Marno vše.. Kdo mi tu do duše vlije?
Plány mé? Zničeny! Myslím si, dávno vše hnije...

Hesla jsem neschopen, síly, jež bouří, kdy vznikne.
Kdo přijde, vítězný, a do tmy slavně mi vzkřikne?!

Litanie k Panně Marii.

Už před Tebou já, Panno, nepokleknu!
Před oltářem Tvým klečí mnoho padlých!
Už před Tebou já, Panno, nepokleknu!

Už nebudu Ti hymnus, Panno, pěti.
Hleď, pějí jiní! Příliš zhořk' jsem na to.
Už nebudu Ti hymnus, Panno, pěti!

A nemohu Tě, Panno, milovati!
A nemiluju — protože jsi ženou..
Už nemohu Tě, Panno, milovati!

Viš, moje duše zhořkla zlobou příliš,
viš, příliš dusný vzduch jsem dýchal v žití.
Viš, moje duše zhořkla zlobou příliš!

A mnoho bylo těch, jež klamaly mne!
A mnoho lhaly, v mnohém byly podlé.
A mnoho bylo těch, jež klamaly mne!

Nuž, směj se, Panno, která triumfuješ!
Prohnilé davy před Tebou se válí!
Nuž, směj se, Panno, která triumfuješ!

Ty směj se, čistá, něžná, krásná, Panno,
jsem osamělý, neklaně se Tobě.
Ty směj se, čistá, něžná, krásná, Panno!

Přes příliš lží! Jsem v hloubi duše zjitřen.
A hnus a nechuf ku všemu v duši vstává!
Přes příliš lží! Jsem v hloubi duše zjitřen!

Před Tebou, Panno, dnes už nepokleknu.
Tu bídnou chátru! Triumfuj jen, měj ji,
a nech mi hrdou, čestnou osamělost!

Neb nesmím už teď, Panno, milovati!

Krajina duše.

— Mlčí les. —

Strom, sporé větve na hlavě,
kývá se, zvedá zdlouhavě,
ah, zdlouhavě . . .
Na zemi vyschlé jehličí.
Vyprchlé vůně — kdo ví, čí, —
vyprchlé dávno, dávno kdes.

— Mlčí les! —

Stezka je pustá . . . Neláká
pustá ta skryš ni pytláka!
— ni pytláka! —
Noha se sklouže v jehličí,
a v písku stopy — kdo ví čí..
Kdos šel tu dávno, . . . včera .. dnes?!

— Mlčí les! —

Výbuch.

A duše tvoje vztekem nechvěje se,
ty nevmetneš jim kletbu hroznou v tvář?!
A pustý orkán vším tím nezafřese,
a vylhanou jim nesmete v prach zář?!

A ty jsi neslyšel, jak banálnosti chválí,
a ty jsi neviděl, jak hloupost vítězí?!
A ty jsi netušil, že přiblíble se smáli,
a necítilš' jich hrubost bez mezí?!

Ta hrozná nenávist a vášnivá ta zloba,
ta nezachvěla posud duší tvou?!
Tys necítil jak malichernou doba,
a nechvěl jsi se vášní ničivou?!

Šels klidně kol, a v stopách cizích chodil,
jak mušek sbor vždy lampu obléhá?!
Oh, nízkost, všednost — to tvůj celý podíl!
Ode mne odstup, nejsi poeta!

Poslední světla.

Poslední dohasla v daleku světla.
(Rdousila všechno ta mlhavá noc...)

Dozněly nervósní kroky již chodců...
Plíživé kočky jen slyšet lze teď...

Po střechách vinou se. Zoufalý koncert!
Spustily v sboru a v dálku to zní.

Do temnot zmrtnělých nesvítí měsíc,
(Svítí-li, příliš je zsinálý, bled.)

Slyšeti hovořit dumavé stíny...
Nevíš, co mluví teď k sobě dnes zas?

Pláně jsou ztemnělé, příšerné hvozdy...
(Eh, všechno pohltila chladivá noc!)

Kde světlo za dávna v duši tvé plálo,
nemůžeš, ubohý, určitě říc'!

Můj souveraine!

Můj souveraine! Mramorově chladný,
před trůn tvůj pyšný vasal pokleká.
Chceš dělit měsíc nudné zase na dny?
Avaři diví táhnou z daleka.

A hrady moje všechny obležené,
vsi spáleny, a výše stoupá dým!
Proč nepošleš sem voj svůj, souveraine?!
Proč nepokyneš věrným sluhám svým?!

Či tak už tvoje podryta je Říše?
Na hlavu tvou korunu papež klad'.
Smřf pošli sem, ten lancknecht chodí tiše,
a osvobodí obležený hrad.

A zase vzkvetou nivy popleněné!
Jak ty, pak budu mramorový chlad...
Mně mdlo a úzko nyní, souveraine,
a příliš dlouho obležen je hrad!

O b l a k a.

Oblaka, smutná oblaka!
Táhnete tupě, lenivě.
— Jak mdlá již noha žebráka,
jenž kráčel dlouho po nivě! —

Zřely jste daleké prostory,
svěží a růžové obzory,
a květy, ještě plné sil..

Zřely jste vášní plameny.
Teď zhnuseny a znaveny
táhnete v nekonečný cíl!

Oblaka, smutná oblaka!
Táhnete tupě, lenivě...
Jak mdlá je noha žebráka,
když kráčel dlouho po nivě!

Západ slunce Léta Páně....

To bude zvláštní západ slunce...
Do šerého pokoje padati budou,
zlomené, melancholické, vyčítavé paprsky.
A bude v pokoji přítmi...
dusivé, omamné bude horko,
tak mdlo, tak mdlo..

Tak slunce bude zapadat..
Nevím, neznám dne, kdy to bude.
Vím, budu ležet s rozpáleným čelem
na lůžku příliš umdlen, rozhořčen
dlouhými, příliš dlouhými hodinami
banálními, výsměšnými slovy
těch, kteří řeknou, že ještě není západ.

Tak slunce bude zapadat..
Ulicí hrčeti budou vozy,
v pokoji povstane zvláštní šumot,
tajemný, u lože umírajícího.
Nápěvy, které nikdy nevypěji,
smuteční, zlobné, vášnivé nápěvy,
ty budou doznívati zvolna, zvolna,
jak kámen hozený na hladinu řeky,
kruhy a kruhy.. Vždy větší a větší.

A potom ticho..

To bude zvláštní západ slunce!

Sonet o smutném ránu.

To bylo hořké ráno, jež ve slzách se stáplí.
Na tvář svou k smrti bledou jsem přitisk' černou káplí!

Má hlava byla těžká od nepříšedších snů.
Ta bledá bázeň se mnou, nechť kamkoliv se hnu
Ta bázeň příštích nocí — eh, zasmušilé ráno!

Vše nejisto, vše bloudí.. Ah, ještě nedospáno?!
Jsem unaven a líný — mé oči přivřeny..
A kolem holé stěny — je všechno pochováno! —
odešli dlouhou řadou Pyladi, Helény.

Ač nové touhy nemám, přece krčím rameny
nad včerejšími sny, jež chytře ztajeny;
ač nové touhy nemám — a zrak se v prázdno stáplí..

A dešť mi v oči padá — blíž přitisknouti káplí! —
To za šedého rána, jež nebe slzou skrání!

Bezsené noci.

Bezsených nocí tíže olovněná
na víčka padla, oči zkrvavěla.
Vše v mlhách, směsi: Sláva, život, žena..
A na konec jsou příliš vlhká čela.

Sem tam se válím.. Trochu vzpomínání?!
Je všechno marno: Pevný bod mi schází.
Ah, klid kdy dotkne konečně se skrání?!
On vždycky jde — a nikdy nepřichází.

Svit dumavý.. A sotva vidím ještě...
Opuchlá víčka, oči, oči bolí.
Na okno padá zvolna přívál deště.
ze skály duše kámen zas se drolí.

Pak zase úder.. Vítr kvílí trochu..
Dešť.. Zase dešť.. Ah, krása, život, žena..
— Teď stačí tobě, dobrácký můj hochu
bezsených nocí tíže olovněná...

Stín dávné doby.

Stín dávné doby v duši moji vstává.

A svoji ruku ku výstraze zdvih' ..
Mne každé slovo raní do krvava
a uráží mne frivolní Váš smích.

Vzpomínek starých průvod šel, mne tísnil ..
(Slavnostní průvod, v zadu pepící!)
Vše zhnuseno, a všechno jsem už vysnil,
a všechny zahrál tóny kvilící ..

Na dávný výlet, na mech dálných lesů,
na slova, v nichž vřel dávný lásky klam,
teď v době mlhy, ocúnu a vřesu
já roztržitě sobě vzpomínám!

A dávný obraz v duši moji vstává
Kdos svoji ruku ku výstraze zdvih' ..
A tupě jdu, kde nikdo nevyčkává,
a maně slyším frivolní ten smích.

Šla duše moje.

Ta nebesa jak dnes jsou zatažena!
Co prohání se černavých tam chmur!
Šla moje duše, Maří Magdalena,
do Canossy, kde papeže byl dvůr.

Tři noci bosá stála na nádvoří,
co mrazný padal k dálným pláním dech.
Kdy tváře její horkým studem hoří,
sníh na kajicné roucho její leh'!

A kněži přísni v načernalé kápi
se smáli jí, jak zřeli ji tam stát.
A její slzy sníh ten chladný skrápí,
a on je rázem jedním rozeřfát.

A nikdo nedí slova rozhřešení
za hřichy její, neřest zašlých dnů,
za nízkoř, bláto dávných okamžení,
za nedávné lži, za ničemoř snů!

A nebesa jsou celá zatažena!
Co prohání se černavých tam chmur!
Šla moje duše, Maří Magdalena . .
V Canosse klečí, papežův kde dvůr . .

K r i s e,

To byla hrozná mdloba taková,
v níž myslit moje duše ustála!
Chvilé, jež dýše vůní hřbitova,
chvilé tak bezvědomě zoufalá!

Mé nervy byly příliš napjaty.
Zda praskla struna? Hra je dohrána?
Jsou šílenství to první záchvaty?
Má duše opita a uspána!

(Pes svázaný, jenž nemůže se hnout,
a umdlen klesá k zemi bez moci...)
Kam nyní může loď mé duše plout,
tím mořem, jež se táhne do noci?!

Nemožno mluvit. Mdloba taková!
Já nemám duše. Ona skonala!
Chvilé, jež dýše vůní hřbitova,
chvilé tak šílená a zoufalá!

Bylo to takto :

**Bylo to takto : Plný šel jsem dum,
A zas mne jitřil bol ten vrchovatý,
Jak otvíral bych dvěře v jiný dům!
A cizích dvorů jak bych kráčel vraty!**

**A krok můj mdlý (ah, mdlý a nesmělý!)
Vše neznámo, kde jsem, a kam se bráti.
Ty známé tváře v dálce zmizely.
A neznámých se bojím nyní ptáti.**

**A otravuje všechno obava.
Ah, zde už konec?! Jaká jiná cesta?!
Hle, černý prápor s věže zavlává!
Kam přišel jsem?! Jsem u věčného města?!**

**Bylo to takto : Plný šel jsem dum
A bol mne jitřil, hořký, vrchovatý,
Jak otvíral bych dvěře v jiný dům
A cizích dvorů jak bych kráčel vraty!**

Improvisace na motiv z pohádky.

Ten rytíř jel na oři cestu dlouhou
(Byl synem krále, Honzou — a co dál?)
Obzory dálné modraly se touhou.
Naděje vítr do tváře mu vál!

A všechny tóny v kvilu svém moh' nahrát.
Jablka zlatá trhat v dálku jel.
(Do čarovných a netušených zahrad!)
A sedm let se domů nevracel.

A přišel k cíli na zroseném koni.
— Hle, stíny temné, v prostřed jablek jas! —
Utrhne první — náhle cosi zvoní!
Utrhne druhé — zvuk ten zazní zas!

A čaroděj tu, žezlem svým kyne.
A rytíř mdlý a unaven je vším.
On zkameněl — zří v kraje nehostinné.
(Byl hloupým Honzou, princem, bůh ví kým..)

Zapomenutá stráž.

V úvalu teskném, v temném tom lese . .
(Rejdiště příšer to staré už znáš!)
Nad stanem tichým listí se třese.
Tam zapomenutá stojí ta stráž.

Do dálky hledí s skloněnou hlavou . .
A: »kdo to«?! Táže se vždy znovu zas.
Všechno je ticho. Píseň svou hravou
zpívá si lenivý, lhostejný čas.

Zmizely v dálce příbuzné voje.
Mrtví jsou . . Padli . . Ty klidu si važ!
V pralese tichém, vzdáleném boje,
teď zapomenutá civí tam stráž.

Všechno ji raní, všechno ji tísí
a bratři její — ti pohřbeni kdes.
Zahořklou, bolnou, chechtavou písni
do taktu zpívá mdlé strážní té les.

Ballada z r. 1896 na látku ctihodně starou.

(Jar. Hilbertovi.)

Jsme všichni lidé křehcí.
Však odpuštění nechci!

Ovšem, jste rozumná, zbožná,
ctnostná i skromná; nu, možná.
— Kdo se to chechtá tak z šera?! —
Eh, jak to bylo jen včera?

Jsme všichni lidé křehcí.
A ublížit Vám nechci!

My šli jsme samotni spolu.
— Dejte ten závoj dolů! —
Těch slov, v nichž žár tak sálá!
A Vy jste poslouchala . .

Jsme všichni lidé křehcí.
A dvakrát mluvit nechci!

Ah! Pak ta historka šerá.
Jak dále bylo to včera?
Vy z jeho — kdo to jen věří? —
jste večer vyšla dveří.

Byl přítel můj. Jsme křehcí.
A urážet ho nechci!

Jen jedno řek' jsem slovo.
(Neslušné, přiznávám, slovo!)
Víte, čo spadnuvší modla?!
Eh, časem i ctnost je podlá!

Jsme všichni lidé křehcí.
Já odpuštění nechci!

Nyní jsme hotovi . . . Skoro!
Snad ještě lecos je choro . . .
— *Byla jste* cudná a zbožná,
a já Vás urazil, možná! —

Jsme už tak někdy křehcí:
Však odpuštění nechci!

Nálada.

(J. J. Drobnému.)

Na prsou kámen navalený leží.
A při tom se tak hrozně těžce dýchá!
Vzpomínek řada v závod kamsi běží.
Jdu v dумы vnořen, jdu tak z ticha, z ticha!

O dávných dumách myslím nyní znova.
Stesk zašlých chvil zas k nové vstává vzpouře.
To k zalknutí vzduch, v němž smrt kosu ková,
— karbolu zápach, dýmu, dehtu, kouře..

A je mi chladno.. Vlhké moje tělo
se chvěje mrazem.. nežli v posled skoná!
— Což moje prsa roztrhat to chtělo?! —
Ah, touha kdysi hýřivá a vonná..

Zřím tupě teď, jak tramway kolem jede,
kočár se mihne, chodců dav se smíchá...
Grimassy, tváře, všechno příliš šedé!
Jak se to mate .. káci .. z ticha .. z ticha!

Scéna.

Znaveným krokem líně se běže . .
Duše bys na něm nepostřeh' . .
S výrazem tupým zoufalé zvěře
v ulicích prázdných, po vlnách střech!

Strašidlo jakés blízko se taji.
To lační, žizní, nuž ať se nají.
Jde krajem propastí . . Jak, kdyby spad?!

Strašidlo táhne ho, mezera užší.
Všechno se zaleklo, pomřelo v duši,
a ta se rozprchla do širých lad . .

Jen tělo dál se zoufale běže.
Hledá svou duši v obzorech.
S výrazem tupým zoufalé zvěře
mihá se po kraji vysokých střech.

Delikátní motiv.

(L. K. Hofmanovi.)

To dávno, dávno již. A bych neplýtvat slovy
těmito řádky vypovím vše zcela :
Já holubici vyslal z archy Noemovy
a ta se dlouhó, dlouho nevracela . .

Dešť zatím trval — ni mžik neustává,
a hladina vod nikdy neopadá . .
A mně se zdálo, archa kolebavá
že v šedá mračna pozvolná se vkrádá!

Tam, kam se nesmí lidskou nohou jíti,
kam hříšným údům cesta zakleta je . .
Dešť trval dál a slunce nezasvíti
a duhy barvou nebe nezahraje . .

To dávno, dávno již. A bych neplýtvat slovy :
těmito řádky vypovím vše zcela :
Já holubici vyslal z archy Noemovy
a ta se dlouho, dlouho nevracela !

21. X. 1896.

Veliký sál, jenž naplněn kouřem.
Přípitky, proslovy . . a hudba vpadá!
Zpěvačka, příliš hrozná deklamace,
— ohromný, hřímavý potlesk.

Všechno již odchází. Opilý sbor
na cestu bručí si vyčichlým hlasem,
národní písničky zaslechneš refrain,
zmlkají poslední kroky . .

V kavárně blbečků zmatené řeči . .
Pozvolna začíná ráno již svítat.
V ulici vyjdete . . Řev zaleh' v dálku.

Unaven kráčíš . . a všechno se smísí;
veliká, zmatená, nestvůrná skvrna,
nejasná, pitomá, hloupoučká skvrna.

31. X. 1896.

Teď chvíle právě trochu požvatlati:
O tom, co vtipné, o tom, co se hodí.
Ten obraz sice na kouzlu už trátí,
však promluví přec o vzdálené lodi.

Včerejší úsměv schlad' tam v nudu dnešní,
a po palubě tančí osamění,
Teď přijdou ještě dnové bezútěšní
a potom jedno hrozné okamžení.

Stožár je zlomen, — cosi ještě výská.
Lodníci spí — v posled vidí zemi.
Kapitán hledí teskně na skaliska,
a složil ruce zamlklý a němý.

V přístavu loď ta nenalezla místa,
v ponuré plachty roztrhány výši.
Na cestu sledni koráb už se chystá,
a rozumné jej opouštějí myši . .

J d e m .

Jdem' úvalem: náš krok tak volný je.
To pochmurná dnes poslední je cesta.
A pozvolna se vlekou raňje.
Eh, vidíš, brachu: *lakhle* Pán Bůh trestá.

Eh, vidíš hochu: všechno prý jak sen!
Jsi pouhá třtina — ničím tvoje pýcha!
Jdeš v černém hávu — je to hořký den.
Cos tupě duní — duše tvá však tichá.

A nevbouří se vášeň plamenná!
Jdem' úvalem, kde trní jenom pne se.
Tvé duše půl, ta v rakvi zavřena,
a druhá rakev ku hřbitovu nese.

Meditace.

Ten obraz nyní duše moje sní,
— on tíhou svojí do ní zarývá se — !
Je léto — noc je — chvíle půlnoční.
Zem' leží ticha v tmavé svojí kráse.

Obrysy temné vidět nyní jen.
Co netopýr tu přelet' lehce, tiše.
— Ten ještě jímá duši moji sen :
Ty slyšíš, kterak zvolna země dýše.

A všechno skryto v městech vzdálených.
Ti jedni spí, ti druzí v krčmách pijí.
A frivolní zní do ulice smích . .
Eh, celkem : jedno. Všichni dobře žijí.

Zem' dýchá zvolna . . Všechno temné je.
A zoufalec se na vše rozpomene!
Hle, lehl sobě znaven v koleje.
A vlak se blíží, — oči rozpálené!

Smuteční verše.

Oh, nechal jít mne pustou ulicí,
tak samotného, se sklopenou hlavou!
A dýchat zvolna mlhu smrtící,
a náladou se spíjet umíravou...

Jít smutnou cestou, kde se zvedá strach,
kdy pozdní večer závoj přes zem stáhl.
A samotného sedět v kavárnách,
ah, *samotného*, kdy jsem touhou práhl!

A teprve teď, kdy jsem začal psát,
zří na mne — ironie zosobněná.
Co píšu, slova mění v šer a chlad,
a dívá se mi s chechtem přes ramena.

Na melodii neznámé písně.

Ty tony duši rozrývají maně,
a pohádka to promrskaná dost.
— Já o jedné jen sníval karavaně,
a na poušti se bělá její kost — !

Je vzdálena a cesty neznámy mi.
Jen písek zříš, když hledíš do dále!
A slunce líbá retы žíznivými
ty, kteří kostrou nyní zůstali . .

A při rozmarném paprsků těch tanci
teď vzpomínám, co žilo v kostrách těch.
Jich táhlou vzpomínám já na romanci,
jich hořký smích a galantní jich vzdech.

Ty tony duši rozrývají maně,
a pohádka to promrskaná dost.
— Já o jedné jen sníval karavaně,
a na poušti se bělá její kost — !

Ironická ballada.

(Ještě L. K. Hofmanovi.)

Jel rytíř v těžkém brnění.
A nevěřil slunci, které svítalo,
ni síle, již cítil v paži své,
ni komoni, jenž cválal vesele,
— nevěřil nikomu!

A rytíř jel jak v těžkých m'hách.
Nevěřil kříži, který heslem měl,
nevěřil panoši, jenž ho provázel,
nevěřil dámě, jejíž nosil znak,
nevěřil nikomu!

A rytíř jel — a mlhy padaly!
Hvězdy se čistily, měsíc svítil bled,
— večer byl! —
a komoň klusal smutnou pustinou.
A rytíř nevěřil!

A potom zmizel . . . zmizel daleko.
Jel jako ve snu — mlhy padaly!
A propast zela před nim hluboká,
a když se kácel do té hloubi střemhlav,
ani *le* nevěřil!

Sentimentální ballada.

Í on ví: V království předků to kdesi
uprostřed lesů, hor stojí ten hrad.
Není tam příšery, která tak děsí...
A kdo tam pronikne, umí se smát!

Smáti se do oblak, která tam čistá!
Smáti se v komnatách, kde bol vždy ztich'!
Smáti se všemu, co vzrůstí se chystá!
Dětský, veselý, volný ten smích!

To on ví. V paláci trvá však dále
uprostřed hladkých svých dvořanů řad.
Království spravuje ku Boží chvále.
Moudrý je, slavný je — nezná se smát!

A kdyby odešel, v nový cíl věře,
ví, hrad ten zaklel by démon mu pryč..
Devíti zámky by zavřel mu dvěře,
do řeky hodil by železný klíč!

Jdu říší strnulou.

Jdu říší strnulou, a všechno přísně mlčí.
Až v dálné obzory je všude bílý sníh.
V něm stopy krotkých psů i dravé drápy vlčí,
a lebky toužící po pyšných korouhvích!

A meče rezaví, skvost zahozený vzdychá,
a hesel bitevních zní travestie zlá.
A těla hnijí teď, jak hloupá lidská pýcha.
Vítěze vojska všechno ovládla.

On zavlek' zajaté, ved' spouštěcím je mostem,
a věže v byt jim dal, kde temnoty je říš.
On nyní hoduje, při pitce s bujným hostem,
smích, zpěvy rozmarné až sem zní z dálky, slyš!

A večer přišel již a strnulost ta drtí.
Sníh padá na lada, a hrad ten dále zve.
Jek poslyš vítězný, a pustý výskot Smrti
v tom kraji mlčícím, kde klesly korouhve!

Na nedopsané drama.

Teď možno zpívat, trhat sobě kvítí.
Teď všechno vzítí smutnou výměnou.
O děcku nech mne chvíli ještě snítí,
jež hrálo sobě s koulí skleněnou!

V ní prapodivné, směšné zřelo tvary.
Svou tvář v ní shlédlo a svůj drobný svět.
Vypadal hrozně kocour jeho starý,
že kouli onu děcko vzalo zpět . .

Gotická chodba ponuře se klene.
Jdou jeptišky tam s pohřbu písněmi.
Mé dílo leží v prachu roztráštěné!
— Skleněná koule padla na zemi. —

16. I. 1897.

Á my se jednou setkáme. Ale *zde* ne. Někde mimo
kosmos.

Tvé svahy jsou srázné, holé, čedič tvrdý, tmavý,
mou píseň měkce, sténavě pláčí podzimní lesy,
tvé zraky plné hrdosti — o illuse, která neguje! —
tvé rytmy plné odboje, jenž vysmívá se v prázdno.
(Je to už stará pohádka, a nelze jí už věřit!)

— Ale my se jednou setkáme. Ale *zde* ne. Mimo
kosmos!

A zrak tvůj shrdavý a urážlivé gesto,
vše, co mne ranilo, a ještě může ranit,
poznámka drsná — holý onen čedič?!

Se zbytkem víry, jež kreslí'a dávné mi vise,
se zbytkem touhy, jež vedla mne v písčité pouště,
— V písčité pouště! —

ano vidím: Jednou. Ale *zde* ne. Někde mimo kosmos!

Vzpomínáš?!

A znovu snuješ lapidární věty
pro dobré mladíky, ctné humanitáře,
pro dobré mladíky z nejlepších rodin,
vyrostlé v humbugu, špíně a flámu ..

A znovu snuješ lapidární věty.
Jak budou tvářit se (rozmarňý pohled!)
Tvář vezme na se výraz seriósní.
O, hochu, věř mi: Blažen stokrát budeš!

Vzpomínáš na slova, jež krev ti do tváře hnala?!
Na ostré čelisti vlků dobře vlasteneckých?

Tvá duše vznícená, pyšné snů budovy stavíc,
chvíli se zalekla .. na chvíli .. a péro kleslo.
Chvíli cos chvělo se, na chvíli bylo zas prázdnó.
Pak všechno odbyto; píšeš klidně dále ...

Habemus papam . .

Kolem je dusno, a uvnitř je dusno.
Myslíti, ptáti se, — pekelný vtip!
Všechno je zvráceno, stuchlo a hnusno.
Pokojně umřítí bylo by líp . .

A kolem nestoudné pošklebky bláznů.
Těch debatt zoufalých hrozivý vlek!
V chaosu začlo to, končí to v prázdnu.
A je mi hrozně, že stěží bych řek'!

Systémy zborcené, sofismat kruhy!
Všechno je zděšeno, všechno se chví!
Po dešti úmorném vzplanuly duhy,
ty pestré duhy šílenství!

—

Dobře ti rozumím.

Les tmou se naplnil, v příšerné dimmense vzrůstá,
mění se tajemně — všechno je zvláštní a jiné.
Sněhové závěje bílé zřím. A noc!
Sněhové závěje: Zapadnem', zapadnem', brachu!

Neznáš ty cestičky, tajné ty pytláků stezky?!
Dobré je chytrým být — slyš, výstřel z dále!
Les tmou se naplnil, a mění se a vzrůstá!
A žhavé oči v tu samotu hrozivě svítí.

— Byla to stará ta touha, ta sešlá už stářím?! —
Jak mohly vzplanouti do noci vyhaslé oči?!

— Bylo to staré a sžíravé, dávné mé záští?! —
Jak nůž by nevbodlo v změkklé mé srdce?!

Dobře ti rozumím: Vlečeš mne v osidla zkázy . .
Teď už mi neprchneš, vyváznout nelze ti! Nikdy!
Zapadnem'?. Zapadnem'! Ale my zapadnem' **oba!**

Usque ad ultima.

A šla ke mně Smrt..
(Vzdálený chodec!)
Čarovnými kroky obcházela dům.
Pohlédla v okna: »Hé, synáčku!«
Dala mi ručinku, pěšinkou vedla mne.
(Byly tam paseky, třešně a jahody,
mravenci, čmeláci, sršně a — všelicos!)
Už čas..!

S hůlčičkou v rukou mi kruhy kreslila.
(Pythagorejská věta a více ještě..)
Nevím již — nevidím — zmizely kruhy,
přichází noc — a je tak temno.

Praedestinace.

Praedestinován k nejmraznější hrůze,
svou duši zvyk' jsem v oltář Krásky klást.
Své litanie čtu tam drzé lůze,
a kritik jejich slyším hloupý žvast . . .

Jdu hvozdů tmou bez v slunce žhavé víry,
náměstím plným, kde nebudu sám!
Co zpěvy svoje ve svět kladu šířý,
já na panenství jejich vzpomínám . . .

Na cudná jitra, čistých snů svých vání,
na tvrdé bouře, osamění, stesk.
Jdu hvozdem temným, lesem umírání,
zavírám knihu věky starých desk!

A v čistých chrámech, kde jsem dřív' se kořil,
je psáno plno blasphemických vět.
A umělec, jenž nový motiv stvořil,
slyší jej hráti z ulic flašinet!

Pár cigaret pak mládež koupě chtivá
nese si s pýchou z Krásky trařiky.
A hudba zní, a chytrý kritik kývá.
Já vidím básně, ne však *básmíky*.

Ballada o fatu vzpoury duše.

A den byl páteční, když obležen byl hrad,
jenž vypínal se věžemi až k nebi.
A den byl páteční. když obležen byl hrad,
kdo útočil naň, do příkopu pad',
a klesl mrtev s rozraženou lebí.

A na cimbuří žert a bujný smích.
— Ty zdi jsou pevné, železné jsou brány, —
A na cimbuří žert a bujný smích,
a pusté hody v širých nádvořích,
když útoky jsou všechny udolány.

A den byl páteční, když obležen byl hrad,
a dole vůdci k poradě se kupí.
A den byl páteční, kdy obležen byl hrad.
— Co zápas nevzal, vezme záhy hlad — !
A rozesmály divoké se tlupy . . .

Teď bledé stíny kráčí po hradbách.
— To vzdálená a neznámá je říše! —
Teď bledé stíny kráčí po hradbách.
Tam v posměch jejich hoduje zlý vrah,
na hradbách reci umírají tíše.

